

Briselē, 2026. gada 10. martā
(OR. en)

7213/26

ENER 125
FISC 102
ECOFIN 324
COMPET 307
ENV 228

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2026. gada 10. marts

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2026) 116 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI
Tīras enerģijas investīciju stratēģija

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 116 final.

Pielikumā: COM(2026) 116 final

Strasbūrā, 10.3.2026.
COM(2026) 116 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Tīras enerģijas investīciju stratēģija

1 IEVADS

Pāreja uz tīru enerģiju ir būtiska Eiropas stratēģiskajai autonomijai, konkurētspējai un ilgtspējīgai labklājībai. Dekarbonizācija paver iespējas ekonomikas izaugsmei un nodarbinātībai visā Eiropā. Kā uzsvērts Dragi¹ ziņojumā, lai mūsu vērienīgās ieceres pārvērstu realitātē, ir vajadzīgas vēl nepieredzētas investīcijas un daudz integrētāka pieeja publiskā un privātā kapitāla mobilizēšanai.

Komisija lēš², ka, lai sasniegtu mūsu enerģētikas pārkārtošanas mērķus un nodrošinātu cenas ziņā pieejamu, efektīvu un tīru enerģiju visiem eiropiešiem, investīciju līmenim enerģētikas nozarē 2026.–2030. gada periodā jāasniedz aptuveni 660 miljardi EUR gadā, bet 2031.–2040. gadā jāpieaug līdz 695 miljardiem EUR gadā. Tas ir ievērojams pieaugums salīdzinājumā ar vidējo rādītāju 240 miljardi EUR gadā 2011.–2021. gada periodā. Šīm investīcijām jāaptver piedāvājuma puse (ražošana), pieprasījums (energoefektivitāte) un infrastruktūra (tīkli).

Viena no galvenajām finansētājām Eiropas pārejā uz tīru enerģiju ir Eiropas Investīciju bankas (EIB) grupa, kura kombinē aizdevumus, garantijas, investīcijas un konsultatīvo atbalstu, lai paātrinātu pāreju uz drošu, konkurētspējīgu mazoglekļa energosistēmu. Tāpēc grupa **plāno nākamajos trīs gados piešķirt vairāk nekā 75 miljardu EUR finansējumu, lai atbalstītu gan enerģētikas pārkārtošanas, gan šīs Tīras enerģijas investīciju stratēģijas mērķu sasniegšanu, pilnvērtīgi izmantojot grupas rīcībā esošo finanšu produktu un konsultāciju pakalpojumu klāstu.**

Turklāt paātrināt investīcijas palīdzējušas arī tādas Eiropas iniciatīvas kā Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI), Atvērto tīru enerģijas un noturības mehānisms (ANM) un *REPowerEU* nodaļas. Tomēr joprojām pastāv šķēršļi privātā kapitāla mobilizēšanas tempam un mērogam visos tīras enerģijas segmentos. Lai gan Eiropa nodrošina regulatīvo paredzamību un rīcībpolitikas stabilitāti ilgtermiņa institucionālā kapitāla mobilizēšanai, ilgstošie atļauju piešķiršanas un tīkla pieslēguma procesi palēnina ieviešanu un palielina riskus. Sadrumstaloti tirgi ar atšķirīgiem noteikumiem, standartiem un plānošanas praksi paaugstina darījumu izmaksas un apgrūtina mēroga kāpināšanu. Daudzās jomās nav atspoguļota pilna tīrās enerģijas investīciju vērtība sistēmas griezumā, un tas mazina to pievilcību privāto investoru acīs. Jaunākie dati liecina, ka dažās nozarēs investīciju pieaugums ne tikai palēninās, bet pat samazinās.

Privātais kapitāls ir pieejams, un tas ir jāmobilizē

Tomēr enerģētikas pārkārtošanai vajadzīgo investīciju apjoms ievērojami pārsniedz publisko finansējumu, ko varētu piešķirt no valsts budžetiem, daudzgadu finanšu shēmas (DFS) un Eiropas Investīciju bankas (EIB) grupas. Publiskie līdzekļi ir jāizmanto nevis kā primārais finansējuma avots, bet gan kā stratēģiska svira, kas palīdzētu piesaistīt plašāku banku un kapitāla tirgus finansējuma kombināciju, galu galā samazinot kopējās pārkārtošanās izmaksas. Tas ir īpaši svarīgi energosistēmā, kuru aizvien vairāk virza sākotnējie kapitālizdevumi. Turklāt publiskais atbalsts

¹ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_lv.

² Ja vien nav norādīts citādi, visi skaitļi, kas saistīti ar investīciju vajadzībām šajā dokumentā, ir balstīti uz modelēšanas rezultātiem 2040. gada ietekmes novērtējuma vajadzībām (SWD/2024/63 final).

var arī palīdzēt sadalīt pārkārtošanās izmaksas tā, lai tās būtu vienmērīgas visā aktīvu dzīves ciklā, novēršot īstermiņa cenu kāpumus.

Tas, vai investīciju vajadzības tiks apmierinātas apjoma un aptvēruma ziņā, ir atkarīgs no finansējuma avotu diversifikācijas, proti, ir pilnībā jāmobilizē institucionālais kapitāls, riska kapitāls un privātais kapitāls, kā arī tradicionālāki avoti. Raugoties nākotnē, uzkrājumu un investīciju savienības panākumi būs būtiski, lai izveidotu padziļinātus un likvīdus kapitāla tirgus, kas vajadzīgi šajā nolūkā.

Šis **stratēģijas mērķis ir veicināt privāto investīciju mobilizēšanu enerģētikas nozarē**, uzlabojot saikni starp pieejamo privāto kapitālu un Eiropas enerģētikas projektu plūsmu. Eiropā privātā pārvaldībā ir aktīvi aptuveni 33,7 triljonu EUR vērtībā³. Institucionālie investori (piemēram, apdrošinātāji un pensiju fondi) Eiropā kontrolē aktīvus vairāk nekā 12 triljonu EUR⁴ vērtībā un cenšas panākt stabilu ilgtermiņa atdevi, ko enerģētikas projekti var nodrošināt, ja ir ieviests piemērots satvars.

Tīras enerģijas investīciju stratēģija papildina ES iniciatīvas, kā arī dalībvalstu darbības, kuru mērķis ir samazināt risku un nenoteiktību un radīt stabilus, pievilcīgus apstākļus investīcijām, tādējādi stiprinot Eiropas konkurētspēju un enerģētisko drošību.

2 PRIVĀTĀ KAPITĀLA PIESAISTĪŠANA TĀDĀ APMĒRĀ, KĀDS VAJADZĪGS, LAI ĪSTENOTU ENERĢĒTIKAS PĀRKĀRTOŠANU

Tāpēc šī Tīras enerģijas investīciju stratēģija ir izstrādāta, lai veicinātu privātā kapitāla mobilizāciju, mērķtiecīgu investīciju riska mazināšanu un strukturētu sadarbību ar finanšu kopienas.

ATBALSTS ENERGOINFRASTRUKTŪRAS PIEKĻUVEI KAPITĀLA TIRGIEM

Lielākas un paātrinātas investīcijas elektrotīklos un tīklos, kas ir energosistēmas pamats, ir būtiskas Eiropas konkurētspējai un drošībai. Dragi ziņojumā uzsvērts, ka ar investīcijām tīras elektroenerģijas ražošanā vien nepietiek; lai nodrošinātu sekmīgu enerģētikas pārkārtošanu, būtiski ir paralēli stiprināt un modernizēt tīkla infrastruktūru un sistēmu integrāciju, tai skaitā izmantojot inovatīvus un digitālus risinājumus. Tomēr pašreizējie finansēšanas mehānismi nespēj kapitālu mobilizēt vajadzīgajā apmērā un ātrumā.

Lai novērstu šīs nepilnības un papildinot neseno Eiropas elektrotīklu paketi, Komisija ciešā sadarbībā ar EIB grupu īsteno mērķtiecīgu pieeju, lai finanšu tiesības uz nākotnes naudas plūsmām, kas saistītas ar enerģētikas aktīviem, pārveidotu par likvīdiem investīciju kategorijas vērtspapīriem.

---

³ EFAMA *Asset Management in Europe* (16. izdevums, 2024. gads) un *EFAMA: Our Industry in Numbers* (reāllaika datu lapa).

⁴ EAAP: [EAAP un ES iestādes – Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde](#).

Turklāt likumdošanas programmām, kā arī citām apdrošinātāju prudenciālās uzraudzības sistēmas reformām, kas veiktas deleģētās regulas “Maksāspēja II” pārskatīšanas satvarā, būs svarīga loma privātā kapitāla atraisīšanā. Samazinot ilgtermiņa kapitālinvestīciju un vērtspapīrošanas izmaksas un atzīstot, ka ES un valstu garantijas palīdz mazināt riskus attiecībā uz kapitāla prasībām, šīs reformas var veicināt investīcijas tīrā enerģijā. Apdrošinātājiem savā riska pārvaldībā būs jāintegrē uz nākotni vērsti klimata scenāriji; tas papildus palīdzēs panākt pakāpenisku investīciju pārvirzi uz tīru enerģiju.

1. darbība: jāstiprina tīkla operatoru bilances

Lai nodrošinātu, ka operatori (SSO un PSO) var finansēt apjomīgu infrastruktūras modernizāciju, vienlaikus saglabājot augstus kredītreitingus, tiks izvērsti dažādām operatoru vajadzībām pielāgotu mehānismu kopums.

a) Stratēģiskās infrastruktūras investīciju fonds (SII fonds)

Daudziem būtiskiem enerģētikas pārkārtošanas projektiem nav iespējams veikt finanšu slēgšanu pašu kapitāla nepietiekamības dēļ, ko specializētie fondi vai privātie investori nevar segt vieni paši. Lai to risinātu, **Stratēģiskās infrastruktūras investīciju fonds (SII fonds)** darbosies kā **pašu kapitāla platforma**, kas kopā ar infrastruktūras fondiem veicinās mērķētas **kolektīvas investīcijas**.

EIB grupa uzņemsies saistības par indikatīvu summu, kas varētu sasniegt 500 miljonus EUR, nodrošinot nepieciešamo **enkurkapitālu** investīcijām konkrētos energoinfrastruktūras projektos. Šis kopdarbīgais modelis ļauj privātajiem pārvaldniekiem izmantot priekšrocības, ko paver EIB ilgtermiņa investīciju perspektīva un tehniskā lietpratība; tas nodrošinās, ka liela mēroga privātais kapitāls tiek mobilizēts kritiski svarīgākajos Eiropas energotīkla segmentos.

Kolektīvas investīcijas paver iespējas sniegt mērķorientētu atbalstu tiem projektiem vai uzņēmumiem, kuriem trūkst finansējuma vai ir grūtības piesaistīt pietiekami daudz kapitāla, lai pabeigtu savus investīciju plānus. Tas nodrošina EIB grupas ietekmes maksimālu palielināšanu, šim nolūkam izmantojot mērķorientētas stratēģijas, kas vērstas uz skaidri noteiktām prioritārajām rīcībpolitikas jomām; būtu grūti panākt līdzvērtīgu efektu, izmantojot tirgū pieejamās tradicionālās vispārīgās stratēģijas.

b) Operatoriem paredzēts vērtspapīrošanas mehānisms

Ņemot vērā EIB grupas pieredzi Eiropas energoinfrastruktūras finansēšanā, Komisija un EIB grupa plāno kopīgi strādāt pie operatoriem paredzēta vērtspapīrošanas mehānisma (*OSF*). Šis iniciatīvas mērķis būtu papildināt esošos EIB instrumentus, izvērtējot ārpusbilances finansēšanas struktūras, kas nākotnē regulētas ieņēmumu plūsmas varētu pārvērst tūlītējā likviditātē. Galvenais mērķis ir novērtēt, kā var lietderīgi mobilizēt institucionālo kapitālu, vienlaikus nodrošinot, ka fiziskie aktīvi paliek valsts īpašumā. Finansēšanas termiņus salāgojot ar ilgo tīkla aktīvu dzīves ciklu, *OSF* var palīdzēt mīkstināt refinansēšanas riskus un samazināt kopējās kapitāla izmaksas, ļaujot attīstīt tīklu bez nevajadzīga spiediena uz enerģijas tarifiem. Lai ņemtu vērā dažādās tirgus

vajadzības un operatoru profilus, ierosinātais satvars būs elastīgs. Lai gan liela mēroga tīkla operatori var izmantot atsevišķas emisijas, mehānisms arī kā vienu no iespējamiem variantiem paredz iespēju sakopot dažādus tīkla operatorus, it īpaši runājot par mazākām struktūrām.

c) Hibrīdobligācijas

EIB atbalsta regulēto komunālo pakalpojumu uzņēmumu investīcijas, kas tiek veiktas, iegādājoties hibrīdobligācijas⁵. EIB grupas kā enkurinvestores dalība ir pozitīvs signāls citiem investoriem un vairo interesi par līdzekļu piesaistes procesu. Tās dalība arī stiprina operatoru finansiālo stāvokli, jo izmantotie instrumenti tiek uzskatīti par pašu kapitālu, kas pozitīvi ietekmē to bilanci.

2. darbība: jāatbalsta operatori, lai tie varētu piekļūt finansējumam, izmantojot aizdevumu vērtspapīrošanu un tādus aizdevumus mazajiem operatoriem, kuru izsniegšanā iesaistīti starpnieki

Komisija kopā ar EIB pētīs, kā labāk atbalstīt tīkla operatoru piekļuvi finansējumam, atbrīvojot kreditēšanai pieejamos banku līdzekļus, ļaujot tām piešķirt jaunus aizdevumus tīkla operatoriem bez tiešas paļaušanās uz publiskām subsīdijām vai valsts budžetiem, vienlaikus piesaistot privāto institucionālo kapitālu.

Mērķis ir stimulēt komercbankas piešķirt jaunus aizdevumus tīkla operatoriem, tai skaitā sniedzot atbalstu esošo aizdevumu portfeļu vērtspapīrošanas veicināšanai saskaņā ar ES vērtspapīrošanas regulējumu, lai iesaistītās bankas atbrīvotos bilances līdzekļus izmantotu jaunu aizdevumu piešķiršanai tīkla operatoriem. EIB grupa iniciatīvā varētu sniegt ieguldījumu, izmantojot savus esošos produktus, arī vērtspapīrošanu, kas ir atkarīga no pierādīta pieprasījuma.

Turklāt, atzīstot, ka ES SSO kopienu veido daudzi un dažādi operatori, kuriem ir atšķirīgs lielums, juridiskā vide un regulatīvie režīmi, reģionālajām un vietējām komercbankām var būt svarīga nozīme nozares sadrumstalotības pārvarēšanā un mazo operatoru projektu agregēšanā. Pēc nesēnā paziņojuma par pirmo “Izaugsme enerģijai”⁶ darbību EIB šo iniciatīvu izvērsīs plašāk, ņemdama vērā katras dalībvalsts īpatnības un vajadzības. Šī iniciatīva stiprinās vietējo banku tīklu spēju izsniegt aizdevumus mazajiem operatoriem.

RISKA MAZINĀŠANA, STRATĒGISKI IZMANTOJOT PUBLISKOS LĪDZEKĻUS

Publiskajam kapitālam ir būtiska nozīme riska mazināšanā un privātā finansējuma mobilizēšanā pārejai uz tīru enerģiju. DFS ir bijis svarīgs instruments, lai mazinātu tīrās enerģijas investīciju iemiesoto risku, jo tā nodrošināja būtisku publisko finansējumu, tai skaitā ar programmu *InvestEU*, kas ir Eiropas Savienības investīciju pamatprogramma. *InvestEU* investīcijas tīrā enerģijā atbalsta

⁵ Hibrīdobligācijas daļēji uzskata par pašu kapitālu, kas operatoriem paver iespējas palielināt kredīspēju un līdz ar to arī spēju investēt, nepārkāpjot kredītlīmitus un nemazinot esošo īpašumtiesību apjomu un kontroli.

⁶ Šajā darbībā EIB sedz procentuālu daļu no komercbanku riska, kas saistīts ar aizdevumiem atbilstīgiem enerģētikas projektiem pašvaldību komunālo pakalpojumu līmenī; tas bankai dod iespēju katram apakšzaizdevumam iedalīt mazāk kapitāla, tādējādi palielinot savu kreditēšanas spēju, sk. <https://www.eib.org/en/press/all/2025-469-eib-and-commerzbank-join-forces-for-eur1-2-billion-energy>.

transversāli, izmantojot garantijas, kas dod iespēju investēt projektos un uzņēmumos, orientējoties uz visiem attīstības posmiem, ietverot posmus no jaunuzņēmuma stadijas līdz augoša uzņēmuma stadijai, kā arī izvēršanas posmu. Līdz šim *InvestEU* ar enerģētiku saistītām investīcijām ir mobilizējusi vairāk nekā 57 miljardus EUR.

Komisijas priekšlikumā nākamajai DFS ir atkārtoti apstiprināts turpmāks atbalsts tīro tehnoloģiju ražošanai un tās piegādes ķēdei⁷, kā arī enerģētikas pārkārtošanas projektiem, tai skaitā pētniecības un inovācijas posmā, citstarp stiprinot finanšu instrumentus privāto investīciju mobilizēšanai. Finansējums investīcijām enerģētikā ir pieejams no VRPP, EKF, pamatprogrammas “Apvāršnis Eiropa” un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) enerģētikas sadaļas, kuras budžets ir palielināts piekārtīgi un šobrīd sasniedz aptuveni 30 miljardus EUR. *Euratom* pētniecības un mācību programma arī turpmāk būs svarīgs kodolpētniecības un inovācijas atbalsta instruments.

2025. gada jūnijā Komisija pieņēma tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta regulējumu (*CISAF*)⁸, kurā noteikti kritēriji, ko Komisija piemēros, lai novērtētu dalībvalstu atbalsta priekšlikumus finansiālam atbalstam tīras rūpniecības kursa mērķu sasniegšanai un pārejai uz neto nulles emisiju līmeni. *CISAF* ļaus atbalstu projektiem piešķirt ātri. Tas veicina ES noturību, paātrinot neatkarību no fosilo degvielu importa, rūpniecības dekarbonizāciju un investīcijas jaunu tīro tehnoloģiju ražošanā, vienlaikus saglabājot vienotā tirgus integritāti.

Komisija mudina dalībvalstis izmantot *CISAF*, lai paātrinātu tīras enerģijas ieviešanu, nefosilas elastības pasākumus un jaudas mehānismus, rūpniecības dekarbonizācijas pasākumus, kā arī palīdzēt mazināt investīciju risku šajās prioritārajās jomās, izmantojot īpašus investīciju fondus. Komisija lēš, ka *CISAF* varētu mobilizēt investīcijas vairāku simtu miljardu apmērā, ja dalībvalstis turpinātu ieviest shēmas, kas līdzīgas tām, kuras izveidotas saskaņā ar krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējumu (*TCTF*)⁹.

Tīras rūpniecības kursa ietvaros Komisija ir arī nākusi klajā ar ieteikumu izstrādāt izmaksefektīvus, vienkāršus un savlaicīgus nodokļu pasākumus, kas stimulē investīcijas tīrās tehnoloģijās un rūpniecības dekarbonizācijā¹⁰.

3. darbība: jāmazina riski attiecībā uz inovatīvām tīras enerģijas ražošanas tehnoloģijām un ilgtermiņa uzglabāšanu

Starptautiskā Enerģētikas aģentūra lēš, ka aptuveni **35 % emisiju samazinājumu, kas jāpanāk līdz 2050. gadam, balstīsies uz tehnoloģijām, kas tirgū vēl nav pieejamas**¹¹. Pārkārtošanās

⁷ Saskaņā ar Neto nulles emisiju industrijas akta un Kritiski svarīgo izejvielu akta noteikumiem.

⁸ Sīkāku informāciju sk.: https://competition-policy.ec.europa.eu/about/contribution-clean-just-and-competitive-transition/clean-industrial-deal-state-aid-framework-cisaf_lv.

⁹ Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta satvaram (SWD(2025) 850 final, 4.11.2025.), 22. lpp.

¹⁰ Komisijas Ieteikums (ES) 2025/1307 (2025. gada 2. jūlijs) par nodokļu stimuliem tīras rūpniecības kursa atbalstam, ņemot vērā arī tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta regulējumu (C(2025) 4319 final).

¹¹ Starptautiskā Enerģētikas aģentūra, *Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector*, 2021.

panākumi ir strukturāli atkarīgi no inovācijas, proti, jānāk klajā ar jaunas paaudzes tīras enerģijas tehnoloģijām, kas spēj plašā mērogā nodrošināt cenas ziņā pieejamu, uzticamu un dekarbonizētu enerģiju. Komisija inovācijas atbalstam ierosina šādas darbības:

a) Jaunās paaudzes tīras enerģijas tehnoloģiju novešana līdz komercializācijas posmam

Komisija sadarbībā ar EIB grupu palielinās atbalstu privātajām investīcijām inovatīvās tīras enerģijas tehnoloģijās (piemēram, tādās kā ilgtermiņa enerģijas uzkrāšana, peldošās vējturbīnas, peldošie saules fotoelementi, okeāna (viļņu un plūdmaiņas) enerģija un lidojošā vēja enerģija; jauni atjaunīgās enerģijas apguves veidi, piemēram, agrosolārie risinājumi, progresīvi biobāzēti atjaunīgās enerģijas risinājumi, oglekļa uztveršana un uzglabāšana un oglekļa uztveršana, izmantošana un uzglabāšana) un atzīto tehnoloģiju plašākā apgūvē jaunos tirgos ar specifiskiem attīstības riskiem (piemēram, tādiem kā ģeofizikālā nenoteiktība ģeotermālo projektu gadījumā). Tas varētu ietvert esošo mehānismu stiprināšanu vai paplašināšanu, piemēram, attiecībā uz riska parāda un pašu kapitāla operācijām, kas var pretendēt uz atbalstu no programmas *InvestEU*. Komisija arī pētīs iespējas investēt fondos, kuru uzmanības centrā ir tīras enerģijas tehnoloģijas, arī ilgtermiņa enerģijas uzkrāšana.

Turklāt valstu un ES līmenī ir jāpastiprina tīro tehnoloģiju riska mazināšana, īpaši tad, ja konstatējama atkarība no augsta riska trešo valstu pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, saistībā ar saules enerģijas invertoriem. Ir būtiski veikt rūpīgu kibernetikas risku analīzi attiecībā uz visām izvēršanas darbībām, kuru finansēšana tiek apsvērta, un vajadzības gadījumā noteikt atbilstošus riska mazināšanas pasākumus.

Nostiprinātā un paplašinātā emisijas kvotu tirdzniecības sistēma palielinās ekonomiskos stimulus tīras enerģijas tehnoloģijām, tādējādi samazinot finansiālā atbalsta prasības. Programma “Apvārsnis Eiropa” un Inovāciju fonds turpinās sniegt attiecīgu dotāciju atbalstu. Piemēram, saskaņā ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” 2026.–2027. gada darba programmu Komisija izsludina 600 miljonu EUR vērtu pamatuzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, lai atbalstītu tīras rūpniecības kursu un paātrinātu progresīvu tīro tehnoloģiju un rūpniecības dekarbonizācijas demonstrējumu tehnoloģisko briedumu un gatavību tirgum. Turklāt saskaņā ar gaidāmo stratēģisko ceļvedi digitalizācijai un MI izmantošanai enerģētikā Komisija sāks atļauju piešķiršanas digitalizācijai veltītu darbību, ar kuru tiks atbalstīta digitālas atļauju piešķiršanas izmēģinājuma portāla izstrāde ar *GenAI* rīkiem.

b) Mazi modulārie reaktori / progresīvi modulārie reaktori (MMR/PMR)

Vairākas MMR koncepcijas, arī progresīvu modulāru reaktoru konstrukcija un IV paaudzes konstrukcija, virzās uz to, lai demonstrējumi notiktu jau šajā desmitgadē. Komisija šodien pieņem stratēģiju MMR izstrādei un ieviešanai Eiropā¹². Lai šīs tehnoloģijas šā gadsimta trīsdesmito gadu sākumā sasniegtu komercializācijas posmu, mums ir jārisina finansēšanas problēmas, ko rada augstāki tehnoloģiskie un ieviešanas riski.

---

¹² Komisijas paziņojums “Mazu modulāro reaktoru (MMR) izstrāde un ieviešana Eiropā nākotnē”, COM(2026) 117.

EIB grupa ar riska parāda un citu finanšu produktu palīdzību atbalstīs riska mazināšanu investīcijām saskaņā ar MMR stratēģiju, kā arī saistītos degvielas cikla kompleksus un piegādes ķēdi, kas var pretendēt uz atbalstu arī programmā *InvestEU*¹³.

c) Atbalsts jaunu tīras enerģijas tehnoloģiju izvēršanai plašākā mērogā, izmantojot Eiropas Fondu augošiem uzņēmumiem

2025. gada maijā publicētās ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģijas ietvaros Komisija izveidoja privāti pārvaldītu un līdzfinansētu Eiropas Fondu augošiem uzņēmumiem, lai novērstu finansējuma trūkumu dziļo tehnoloģiju un revolucionāriem augošiem uzņēmumiem. Enerģētikas uzņēmumu riska kapitāla fondi un citi investori, kas potenciāli varētu investēt inovatīvā tīrā enerģijā, jau var pievienoties esošajam uzticamo investoru tīklam, lai kļūtu par investīciju partneriem Eiropas Inovācijas padomē, kuru papildinās Eiropas Fonds augošiem uzņēmumiem.

d) Energoefektivitātes finansēšanas stiprināšana

Komisija kopā ar EIB grupu strādā pie tā, lai stiprinātu *InvestEU* ilgtspējas garantijas produktu, ko pārvalda EIF. Šī palielinātā jauda kopā ar jaunu iespēju ieviešanu, izmantojot kolektīvas investīcijas, attiecīgi nodrošinās turpmāku piekļuvi produktam MVU dekarbonizācijas un energoefektivitātes nolūkā.

Saskaņā ar Lētākas enerģijas rīcības plānu Komisija un EIB grupa 2026. gadā sāks īstenot izmēģinājuma shēmu, kuras mērķis ir piesaistīt 500 miljonu EUR finansējumu, lai līdztekus specializētiem investīciju fondiem un ar *InvestEU* konsultāciju centra iespējamo atbalstu paātrinātu arī “energoefektivitātes kā energopakalpojuma” modeļu piedāvāšanu un ieviešanu. Tas papildinās pašreizējo EIB grupas atbalstu energopakalpojumiem un MVU paredzētiem dekarbonizācijas risinājumiem.

Nākamajā DFS energoefektivitātes stiprināšanas mērķi ir jāatbalsta no jaunā Eiropas Konkurētspējas fonda. Energoefektivitātes akseleratorā varētu izmantot EKF rīkus (piemēram, kombinējot dotācijas, atmaksājamu atbalstu un tādus konsultāciju pakalpojumus kā palīdzība projektu izstrādei). Tas atbalstīs investīciju projektu agregēšanu, tai skaitā siltumapgādes un aukstumapgādes jomā, lai palielinātu to piekļuvi kapitāla tirgiem, veicinot tirgojamu energoefektivitātes sertifikātu tirgus izveidi.

EIB grupai varētu būt svarīga loma, proti, tā varētu nodrošināt konsolidētu finansējuma piedāvājumu (piemēram, aizdevumus, garantijas un dotācijas), tai skaitā izmantojot pašu resursus.

Savienības atbalstu varētu virzīt, izmantojot EKF *InvestEU* instrumentu un tādus instrumentus kā MVU energoefektivitātes iniciatīva, un to varētu piešķirt kā atmaksājamu atbalstu, konsultatīvu atbalstu un dotācijas.

---

¹³ *InvestEU* garantiju nevar izmantot darbībām, kas vērstas uz kodolektrostaciju dezekspluatāciju, ekspluatāciju, pielāgošanu vai būvniecību.

e) Sinerģijas nodrošināšana un publiskā finansējuma iedarbīguma maksimalizēšana pārejai uz tīru enerģiju

Dalībvalstis arī izmanto valsts līdzekļus, lai mazinātu risku investīcijām tīrā enerģijā; tomēr koordinācijas trūkums starp tām var izraisīt neefektivitāti. Izmantojot esošos risinājumus, piemēram, Enerģētikas savienības darba grupu un Enerģētikas pārkārtošanas investīciju padomi (4. darbība), Komisija veicinās informācijas apmaiņu un sadarbību starp dalībvalstīm attiecībā uz to valsts publiskā finansējuma shēmu ieviešanu (piemēram, izmantojot valsts attīstību veicinošas bankas). Mērķis ir sniegt politiskas norādes par kopīgām prioritātēm un optimizēt resursu izmantošanu, novērst pētniecības un izstrādes un pārrobežu projektu dublēšanos un veicināt pārrobežu sadarbību, paraugprakses apmaiņu un izmēģinājuma projektus.

UZLABOTS INVESTĪCIJU DIALOGS UN STRATĒGISKAIS FINANSĒJUMS

4. darbība: jāizveido Enerģētikas pārkārtošanas investīciju padome

Komisija izveidos Enerģētikas pārkārtošanas investīciju padomi, kurā būs pārstāvji no investīciju jomas (arī institucionālie investori) un citām finanšu iestādēm, dalībvalstu pārstāvji un augsta līmeņa ES amatpersonas. Tā kļūs par īpaši enerģētikas jautājumiem veltītu platformu stratēģiskās atgriezeniskās saites gūšanai, un tā palīdzēs nodrošināt, ka ES rīcībpolitika un finansējums ir salāgoti ar investoru vajadzībām un atbalsta ilgtermiņa privātās investīcijas enerģētikas nozarē, balstoties uz pieredzi, kas gūta 2022. gadā izveidotā investoru dialoga par enerģētiku laikā. Tā nodrošinās, ka tās darbības nepārklājas un neskar EKF turpmākās pārvaldības struktūras. Tā arī pievērsīsies inovācijai un ieviešanai tirgū koordinācijā ar SET plānu un pētīs iespējas izveido sinerģiju ar *T-Med* investīciju platformu.

Enerģētikas pārkārtošanas investīciju padomē būs apakšgrupa, kuras sastāvā būs pārstāvji no EIB grupas, starptautiskajām finanšu iestādēm (SFI), valsts attīstību veicinošām bankām vai iestādēm un citām valstu publiskajām bankām un kurā apspriedīs šo iestāžu lomu enerģētikas projektu finansēšanas plūsmu stiprināšanā un privātā kapitāla mobilizācijas uzlabošanā.

3 SECINĀJUMI UN TURPMĀKĀ VIRZĪBA

Investēt **pārejā uz tīru enerģiju** nozīmē investēt mūsu drošībā, konkurētspējā un ilgtspējā. Šis stratēģijas un tās mērķorientēto darbību mērķis ir palīdzēt mobilizēt liela mēroga institucionālo privāto kapitālu, atzīstot, ka Eiropas konkurētspējai, drošībai un dekarbonizācijai ir vajadzīgas papildu privātās investīcijas pārejā uz tīru enerģiju.

Stratēģijas pamatā ir pašreizējā rīcībpolitika un finanšu satvars. Eiropas Savienībai ir stabils un paredzams tiesiskais regulējums, un tā ir formulējusi skaidru rīcībpolitikas programmu. **Gaidāmajā enerģētikas un klimata rīcībpolitikas satvarā nākamajai desmitgadei** būs sīkāk precizēts nepieciešamo investīciju apjoms un būtība. Komisija 2026. gada 4. ceturksnī nāks klajā ar **Energosistēmas vajadzību novērtējumu pārejai uz tīru enerģiju (ENACT)** un **tiesību aktu paketi periodam pēc 2030. gada**, kas būs balstīta uz visaptverošu ietekmes novērtējumu; šie

pasākumi atjauninās nostādnes par investīciju vajadzību **apmēru un būtību** un nodrošinās papildu granularitāti un ieskatu politikas veidošanā, kas investoriem un publiskās pārvaldes iestādēm atvieglos lēmumu pieņemšanu.

Turpmākajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos būtu skaidri **jānošķir publiskā finansējuma ieguldījums un privāto investīciju iespēja**. Tas palīdzēs uzlabot izpratni par publiskā finansējuma iespējām un privātajām investīcijām visās dalībvalstīs, nodrošinot resursu mērķtiecīgu izmantošanu. **2028.–2034. gada DFS** un valstu publiskā atbalsta shēmām būs izšķiroša nozīme, jo tās tiks izmantots par sviru privātā finansējuma piesaistīšanai.

Lai sekmīgi īstenotu Tīras enerģijas investīciju stratēģiju, ir stratēģiski jāsalāgo ES līdzekļi un veicinoša rīcībpolitika, kā arī kolektīvi jāiesaista ES iestādes, dalībvalstis, institucionālais kapitāls un privātās finanšu sabiedrības. **EIB grupa šīs stratēģijas īstenošanā ir svarīgs partneris, jo tā plāno nākamo trīs gadu laikā uzņemties kopējās saistības 75 miljardu EUR apmērā**, lai atbalstītu enerģētikas pārkārtošanas un stratēģijas mērķu sasniegšanu. **Programma InvestEU** palielinās EIB grupas un citu īstenošanas partneru rīcībspēju attiecībā uz augsta riska darbībām.

Stratēģija sniegs reālus rezultātus tikai tad, ja tā tiks pilnībā un efektīvi īstenota. Komisija ar Enerģētikas pārkārtošanas investīciju padomes palīdzību, kas nodrošinās strukturētu partnerību ar investīciju kopienu, īstenos un uzraudzīs progresu stratēģijas mērķu sasniegšanā. **Eiropas Komisija pirmo Enerģētikas pārkārtošanas investīciju padomes sanākumi sasauks 2026. gada 2. ceturksnī**. Progress tiks uzraudzīts arī ar Enerģētikas savienības darba grupas palīdzību.

Ir vajadzīgas ļoti apjomīgas investīcijas. Taču ir pieejams arī apjomīgs privātais kapitāls, ko varētu mobilizēt enerģētikas pārkārtošanai. **Ir ārkārtīgi svarīgi paātrināt investīciju tempu, lai ES palielinātu konkurētspēju** un īstenotu tīras rūpniecības kursu un Lētākas enerģijas rīcības plānu.